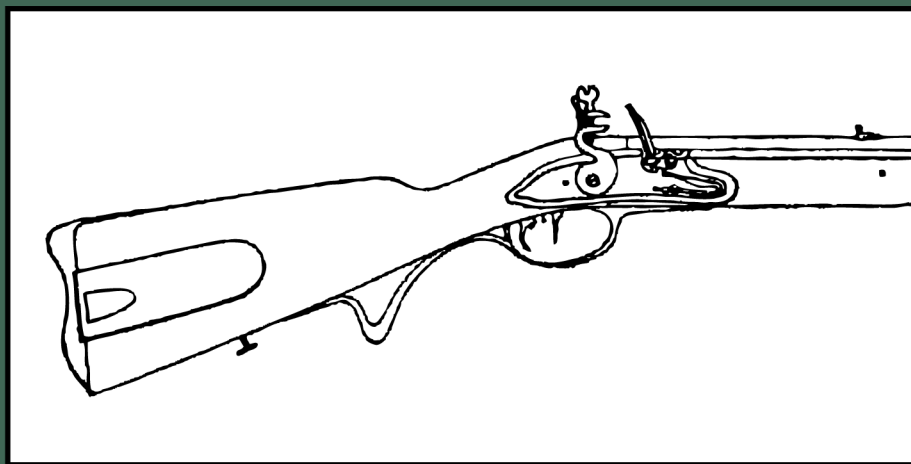

JERZY PODOSKI

PIERWSZY POLSKI KARABIN

„Broń i Barwa” 1934, nr 2

JERZY PODOSKI

PIERWSZY
POLSKI KARABIN

Kęty 2024
WYDAWNICTWO
MAREK DEREWIECKI

Podstawa wydania:

Jerzy Podoski, *Pierwszy polski karabin*, „Broń i Barwa” 1934, nr 2,
s. 29–31

Copyright © 2024 by Wydawnictwo Marek Derewiecki
Wszelkie prawa zastrzeżone

Wydanie pierwsze

Redakcja i korekta: Zespół
Projekt okładki: Łukasz Derewiecki
Skład i łamanie: Łukasz Derewiecki

ISBN 978-83-68182-98-9

Wydawnictwo Marek Derewiecki
ul. Szkotnia 29a, 32-650 Kęty
e-mail: derewiecki@gmail.pl
Księgarnia: www.derewiecki.pl

PIERWSZY POLSKI KARABIN

Jest nim broń skałkowa, gwintowana, wytwarzana przez fabrykę w Kozienicach między 1790 a 1791 r. dla uzbrojenia kompanii strzelców, stworzonych przy „regimentach” pieszych na mocy ustawy sejmowej z dnia 8 października 1789 r., uzupełnionej 4 lipca 1790 i 20 kwietnia 1791 roku.

Ze względu na to, że sztuciec kozienicki jest pierwszym okazem broni palnej wojskowej, wykonanej dla wojska polskiego przez fabrykę krajową, okazy tej broni stanowią niezmiernie cenną pamiątkę historyczną, a zarazem ciekawy przyczynek do studium stanu przemysłu uzbrojenia oraz pojęć o uzbrojeniu strzelców wyborowych w ostatnich latach niepodległości.

Wielka przewaga broni gwintowanej nad gładką pod względem precyzji była dobrze znana już w drugiej połowie XVI wieku, toteż, od tego okresu poczynając, do czasu broni odcylkowej budowano sztucce gwintowane z dokładnymi przyrządami celowniczymi, z przyśpiesznikiem, i w luksusowym wykonaniu. Jednakże – broń ta nadawała się jedynie do użytku tarczowego i myśliwskiego – ze względu na wielką powolność nabijania, wynikającą z konieczności wbijania kuli do lufy stemplem i młotkiem, bardzo częstego czyszczenia z powodu zabrudzania gwintów oraz kosztowności wykonania. Dopiero w początku wieku XVIII widzimy bardzo nieliczne próby uzbrojenia pewnej ilości żołnierzy w pułkach (Francja) w broń